

Olsokpreken Stiklestad 2018

Biskop Herborg Finnset

Lukas 9, 23-26

Kjære alle sammen : I dag blir det enda tydeligere enn ellers , at vi hører sammen. Det vi opplever, binder oss sammen. Å være er å *være til* - i en sammenheng, og vi bærer med oss våre liv inn for Guds ansikt hver gang vi er her – i dette rommet. Nå har vi delt en samtale om hva som skjer, når selve livet rystes – når grunnen svikter under oss- når døden rammer der den ikke må, - og Gud blir borte i mørket. Vi har delt erfaringer, fortellinger. Vi er blitt rikere fordi noen har *gitt*.

«Å tape seg selv» hvordan kan det gå for seg ? Kanskje er det når vi tror at vi er helt uavhengige av andre, - at vi ikke trenger noen andre enn oss selv – når vi tror at vi er usårbare ?

Hva gagner det et menneske om det vinner hele verden – men taper seg sjølv ? Vi har sett det. Hvordan noen gjennom penger, berømmelse eller suksess kan bli så høg på seg selv at man mister av syne sammenhengen: alle de bånd og relasjoner som gjør oss til de vi er. Hvordan det som er nytt og spennende gjør at vi kaster ut det viktigste. Og så taper vi forbindelsen – til oss selv og til det som er livet vårt.

Hva er det aller mest verdifulle for deg ? Hvordan skal vi ta vare på det- for vår egen del, så vi ikke taper oss sjølve ?

Hvem er vi - hvem er du og jeg ? vi er avhengig av *relasjoner* , til oss selv og andre. Det er derfor det er så vondt når relasjonene går i stykker.

Den gamle engelske forfatteren John Donne fra 1500tallet var opptatt av fellesskapet -

*«**No man is an island**, entire of itself; every man is a piece of the continent, a part of the main.*

If a clod be washed away by the sea, Europe is the less, as well as if a promontory were, as well as if a manor of thy friend's or of thine own were.

*Any man's death diminishes me because I am involved in mankind;
and therefore never send to know **for whom the bell tolls**; it tolls for thee.»*

***Eit menneske er inga øy**, sitt eige heile; kvar ein er bit av eit kontinent, del av fastlandet.*

*Vert ein leirklump vaska i havet, gjer det Europa mindre,
like mykje som gjaldt det eit forberg eller eit jordegods i ein vens eller ditt eige;
kvar menneskes død minskar meg, for eg høyrer menneska til,
så send aldri bod etter **kven klokka ringer for**; ho ringer for deg.»*

Hvem er vi – hvem er du og jeg ?

I dette rommet utfordres vi av spørsmålet.

I dette rommet inviteres vi av spørsmålet.

No man is an island – eit menneske er inga øy. Vi hører alle til i et fellesskap. Vi er skapt til det.

Å tape seg selv , men vinne noe bedre. Å ta opp sitt kors.

Bibelen er ei forunderlig bok – den *lever* – orden handler ikke bare om disiplene, eller de tidlige kristne som ble undertrykt og forfulgt. Nå utfordrer disse ordene oss:

Gjennom hele evangeliet sitt advarer Lukas mot *makta*; mot de fristelsene som ligger i rikdom, i makta som kan gjøre oss blinde for hva som er rett og godt.

Jesus kommer med et sterkt budskap gjennom det han gjør, ja gjennom selve livet sitt: Du kan la deg blende og imponere av den ytre makt, av penger og status, og få respekt for forskjellige slags makthavere i samfunnet vårt, - men det er ikke der den sterkeste makten finnes:

Den finnes der hvor Gudsriket er; der hvor den fattige gis vern og barmhjertighet, der hvor det er oppreisning for den utstøtte og nedslåtte, der hvor hatet møtes med kjærlighet og gjestfrihet, der hvor det som er ødelagt og gått i stykker, kan bli helt.

Et kors er aldri noe som er lett å bære. Og vi snakker ikke nå om de korsene vi *pynter* oss med – verken det vi fikk i dåps gave, det vi har i halslinningen eller for den saks skyld det som jeg kan pryde meg med.

Å ta opp sitt kors. I Jesus sin samtid hadde uttrykket ei brutal forankring i virkeligheten.

Å ta sitt kors opp – ja, noen måtte det: kriminelle som var dømt til døden på det, måtte bære det sjøl. Det var en del av straffa. Å ta opp sitt kors,- kanskje var det et uttrykk – kanskje skapte Jesus uttrykket der og da – sjokkerende konkret. Å ta opp sitt kors.

Heller ikke i dag tar noen opp sitt kors for sin egen del – for oppfordringa har en fortsettelse – *å ta opp sitt kors for å følge Jesus*.

Det er alltid knytta motsigelse og motstand til korset. I korset ligger det en sterk utfordring til solidaritet: Om korset er et tegn på forsoning og nåde for oss - hva er det da vår verden trenger? Ikke bare min nærmeste nabo eller sambygding, - men hva trenger våre medmennesker?

Hvordan kan Jesus sitt kors være en tolkningsnøkkel for hva vår verden trenger? Hva betyr det for oss når vi sier at Jesus gikk gjennom korshendelsen, gjennom alt som skjedde i påskedagene, for alle? Og hva betyr det for hvordan vi ser på hverandre? Hva vil korset si oss om påskedagens oppstandelse?

I Jesus sitt liv ser vi hvordan nederlaget blir til nytt håp. Frelserens død blir for oss til nytt liv.

Døden blir transformert til noe nytt og hittil ukjent. Når alt er dødt, og ingen ting vises mer, viser Guds kraft, livets kraft seg, slik den også er lagt ned i kornets spirekraft, som reiser seg grønt og nytt fra den svarte jorda

Korset er et smertens tegn –men også fredens tegn.

Hver gang et barn blir døpt, merker vi det med korsets tegn- livets merke.

Hver gang presten lyser velsignelsen, tegner hun eller han korsets tegn over alle som er til stede. Håpets tegn.

Og heldigvis er det blitt sånn igjen, at vi har fått frimodighet til – i alle fall når vi tror at ingen ser oss – til å tegne korsets tegn over oss selv – troens tegn

Det livgivende korset. Smertens og fornedrelsens tegn, som ble til velsignelse og fred.

Korset utfordrer oss: til å arbeide – for hverandre. Til å gå sammen, på fredens og håpets vei.

Det finnes alltid en vei. Aldri en vei tilbake til det som var – men alltid en vei framover til det som kan bli - der hvor Gud, Livgiveren slår følge med oss.

